

Kapittel 08

8.–14. september ønsker Sølvberget, Stavanger kulturhus velkommen til et nytt Kapittel.

Temaet for årets festival er Murer/Walls. Med dette vil vi utforske hvordan fysiske murer, slik vi har sett dem dele folk, byer og land, påvirker liv og litteratur. Festivalen vil blant annet ta oss med til Belfast og Berlin, via Istanbul og et sønderrevet Palestina, til murer i Nord-Korea og Kina. Blant gjestene som kommer er Guy Delisle, som har laget tegneseriereportasjer både fra Kina og Nord-Korea. Annette Groth og forfatteren Glenn Patterson fra Nord-Irland har begge skrevet innsiktsfullt om Belfast. I tillegg kommer den tyrkiske multikunstneren Omer Zülfü Livaneli som er en varm forsvarer av det tyrkisk-greske samarbeidet.

Videre vil vi rette søkelyset mot de mentale murene som definerer våre forestillinger om tema som rase, kjønn og klasse. Litteraturen har alltid vært en debattarena for disse temaene og en viktig kilde til innsikt i andres hverdag og liv. Samtidig har litteraturen sine egne murer i form av språk, sjanger og det problematiske skillet mellom finkultur og populærkultur. Disse trådene vil vi samle i årets festival.

Stavanger er i 2008 europeisk kulturhovedstad under visjonen *Open Port*, der Sølvberget selv bidrar med prosjektet *Gjæstfrihetens kunster*. I det filosofiske hovedsymposiet *Gjæstfrihetens kår* skal vertskapsrollen problematiseres. Samtidig feirer vi i Norge *Mangfoldsåret*, og EU feirer *European Year of Intercultural Dialogue*. Helen Oyeyemi, Madeleine Thien, Marina Lewycka og Mustafa Can beskriver alle kultur møter i bøker som har funnet lesere også utenfor egne landegrenser.

Kapittel er en festival for litteratur og ytringsfrihet. Roberto Saviano stakk sine hender ned i et mafiavepsebøl i Napoli i Italia; nå kommer han til Kapittel for å fortelle om ytringsfrihetens vilkår i et demokratisk land.

Kapittel Film var nytt i fjor, og i år satser vi videre på et eget filmprogram under festivalen. Filmprogrammet skal både belyse og kommentere det øvrige programmet, og vil gi oss dokumentariske høydepunkter fra blant annet Palestina og Nord-Korea.

En nyvinning av året er at vi slipper til andre stemmer og blikk også i festivalsjefstolen. Vi har hentet inn tre utenforstående kulturinstitusjoner som får frie tøyler som kuratorer av én scene, én kveld. De tre som har tatt utfordringen er nystiftede *Flamme Forlag*, tidsskriftet og den løse litterære kanonen *Kraftsentrum* og Stavanger-baserte *Numusic*, som skal gi takt og tone til litteraturen med konseptet *Nuliterature*.

Ellers tilbyr Kapittel som vanlig en god blanding av både viktige, etablerte og nye stemmer. Festivalen skal være et sted hvor publikum både får sjansen til å møte sine favoritter og gis muligheten til å finne ny litteratur og oppdage nye litterære tendenser. Vi skal være en møteplass som tilfredsstillende nysgjerrighet og gir innsikt.

Legg allerede nå www.kapittel.com blant bokmerkene dine. Her oppdaterer vi jevnlig gjestelista fram mot festivalstart. Det endelige programmet finner du også her, og i trykt form, fra begynnelsen av august.

Vi sees!

Eirik Bø, festivalsjef

Foto: Jun Kaung Cheung, Tekst: Sølvberget KE, Utforming: Uniforum

ÇAPPELEN DAMM

F°1

GYLDENDAL

Det Norske Samlaget

Stavanger Aftenblad

Gjæstfrihetens kunster
Arts of Hospitality

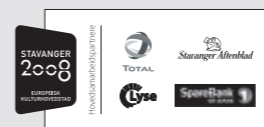
INSTITUSJONEN
FRITT ORD

ICORN
international cities
of refuge network

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

SØLVBERGET
STAVANGER KULTURHUS

KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET
UTENRIKSDPARTEMENTET

murer Kapittel 08
Stavanger International Festival of Literature and Freedom of Speech
walls | 8.-14.09.2008

Gjester på Kapittel 08

Arvid Fjell, **Norge**, **forfatter** og **journalist**
Fjell ble utropt som et av våre største litterære talenter da han debuterte som 20-åring i 1995. I ungdomsromanen *Muren* (2008) fortelles historien om en mur som blir bygget større og større på den fiktive planeten Misanropolis. En dag skygger den for tomatplantene til Dag. Da er tiden inne for å avsløre Murens gåtefullhet.

Trond Borgen, **Norge**, **lektor** og **kunstkritiker**
Trond Borgen er lektor i den videregående skolen. Han har arbeidet som kunstkritiker siden 1979 og skrevet flere bøker, artikler og katalogessays om samtidskunst. Han mottok Odd Noregers litteraturstipend for sakprosa og kritikk i 2007. På Kapittel 08 skal han holde Kiellandforedraget; med temaet forholdet mellom Lars Hertervig og Alexander L. Kielland.

Mustafa Can, **Kurdistan (Tyrkia)/Sverige**, **journalist** og **forfatter**
Mustafa Can, født i Kurdistan sør i Tyrkia og oppvokst i Sverige, skrev bok om sin døende mor. Hun søkte det ukjente i Sverige, og strevde i alle år med å venne seg til en kultur som barna raskt tilpasset seg. Can fikk pris som Årets forteller i Sverige i 2002; med debutromanen *Tett inntil dagene* (2008) befester han stillingen som den store fortelleren i svensk journalistikk og litteratur.

Guy Delisle, **Kanada**, **animatør** og **tegneserieskaper**
Delisle studerte animasjon i Toronto i Kanada, og har siden arbeidet ved ulike film- og tv-studioer i Kanada, Tyskland, Frankrike, Kina og Nord-Korea. Arbeidene i Asia resulterte i tegneserieromanene *Shenzhen* (2001) og *Pyongyang* (2003) som er blitt oversatt til flere språk. *Pyongyang* kommer ut på norsk i år.

Lotta Elstad, **Norge**, **journalist**
– Hva er galt med Norge, når helt vanlige og viktige yrker kan kalles «drittjobb», spør Lotta Elstad i boka *En såkalt drittjobb* (2007). Hun har drevet undersøkende journalistikk om livet som ufaglært på et Thon-hotell. «En tankevekker», skrev Universitas. «Det er faktisk et lite sjokk å lese *En såkalt drittjobb*», skrev Dagens Næringsliv.

Jon Øystein Flink, **Norge**, **forfatter** og **kritiker**
«Årets litterære funn» ble det sagt da Flink ga ut debutromanen *Ole-Kristian Oksrød* (2003).«Et av de mest eksperimentelle forfatterskapene

i norsk litteratur» ble sagt om *Bort med den dagen da Jón ble født!* (2004). Flink har vært redaksjonsmedlem i tidsskriftene Parergon og Kraftsentrum, samt skrevet musikkritikk i Morgenbladet og Dagsavisen.

Nikolaj Frobenius, **Norge**, **forfatter**
Siden debuten med prosatekstsamlingen *Virvl* i 1986, har Frobenius skrevet både for bok, teater og film. Han er utdannet filmforfatter fra London, og skrev blant annet manus til suksess thrilleren *Insomnia* fra 1997. Frobenius var tidligere redaktør for tidsskriftet Vinduet, og siden 2005 har han vært langfilmkonsulent i Norsk Filmfond.

Annette Groth, **Norge**, **journalist**
Annette Groth er utenriksjournalist i NRK. Hun har rapportert fra Nord-Irland i over 25 år. Fra juni 1991 til 2000 var hun korrespondent for NRK på De britiske øyer. Groth har skrevet boka *Nord-Irland – Den vanskelige veien* (1998), om konflikten i Nord-Irland. Hun er nå NRKs korrespondent i USA.

Ole-Fridtjof «Flu» Hartberg, **Norge**, **tegneserieskaper** og **illustratør**
– Det er lite respekt å få når man tegner, mener Flu Hartberg, men han gjør det likevel. I egne hefter, i andre sine hefter, aviser og tidsskrifter (for eksempel Bibliotekaren og SV-avisa Venstre om), og i to av Markus Midrés ungdoms-romaner, blant andre *Muren* (2008). Hartberg er medlem av tegneseriekollektivet Dongery.

Erik Honoré, **Norge**, **forfatter**, **musiker**, **plateprodusent** og **lydtekniker**
Honoré er mest kjent som musiker, både i duoen Elsewhere og i samarbeid med blant andre Anne Grete Preus og Savoy. Som forfatter har han gitt ut tre romaner, også de med musikalske avtrykk. Honoré er engasjert i Punktfestivalen i Kristiansand. Suksessen derfra sammen med poeten Nils Christian Moe-Repstad blir gjentatt på årets Kapittel.

Nils-Øivind Haagensen, **Norge**, **forfatter**, **journalist** og **forlagssjef**
Haagensen er sammen med Bendik Wold forlagssjef i Flamme Forlag, et nystiftet forlag inspirert av den litterære fanzinen Flamme på! De to har jobbet sammen i Klassekampen, og gjendiktet blant annet Dan Turèlls poesi til norsk. Haagensen har skrevet den selvbiografiske diktrilogien *Adressebøkene* og var i flere år redaktør for debutantantologien Signaler.

Espen Haavardsholm, **Norge**, **forfatter**
Haavardsholm har vært aktiv som forfatter i over 40 år, og mottok i 2006 Aschehougprisen for sitt samlede forfatterskap. Tre av romanene hans er filmatisert. Haavardsholm var sentral i kretsen rundt det litterære tidsskriftet Profil på slutten av 1960-/begynnelsen av 1970-tallet. Han kommer i år med tredje bok om sitt alter ego, Nils.

Mark Leonard, **England**, **utenrikspolitisk tenker** og **forfatter**
Leonard er leder av tankesmien European Council on Foreign Relations. Han rapporterer jevnlig fra internasjonale saker for en lang rekke publikasjoner. I sin siste bok *What does China think* (2007), fokuserer Leonard på hva kineserne selv tenker om ideer som de slåss for, som blant annet demokrati. Leonard utfordrer mange av våre antagelser om Kina.

Marina Lewycka, **England**, **forfatter** og **universitetslærer**
Lewycka vokste opp i England med ukrainske foreldre. Hun debuterte med den uforglemmelig morsomme *En kort historie om traktoren i Ukraina* (norsk utgave i 2006), om en fargerik ukrainsk immigrantfamilie. I 2008 kom *To campingvogner og en jordbæråker*; om landet i vest som ikke var det paradiset hovedpersonen Irina fra Ukraina hadde forestilt seg.

Omer Zülfü Livaneli, **Tyrkia**, **komponist**, **forfatter** og **filmregissør**
Livaneli er tyrkisk multikunstner, kulturpersonlighet og menneskerettighetsforkjemper. I 2008 presenterer han sin første bok på norsk, *Lykken i livet*. Livaneli er en av de fremste forsvarerne av et tyrkisk-gresk vennskap, blant annet i samarbeid med den greske komponisten Mikis Theodorakis. Livaneli er også Goodwill-ambasador for Unesco.

Markus Midré, **Norge**, **forfatter**
Midré ble utropt som et av våre største litterære talenter da han debuterte som 20-åring i 1995. I ungdomsromanen *Muren* (2008) fortelles historien om en mur som blir bygget større og større på den fiktive planeten Misanropolis. En dag skygger den for tomatplantene til Dag. Da er tiden inne for å avsløre Murens gåtefullhet.

Nils Christian Moe-Repstad, **Norge**, **forfatter**
Moe-Repstad er sørlandsk poet med stramme, nedhuggede dikt, frie for rim og faste vers. På Punktfestivalen i Kristiansand har han og musikeren Erik Honoré i flere år gjort suksess med felles tekst og musikk. Dette samarbeidet fortsetter de på årets Kapittel. Moe-Repstad har gitt ut fem diktsamlinger. I 2003 mottok han Sørlandets litteraturpris.

Olaug Nilssen, **Norge**, **forfatter**, **skribent**, **tidsskriftredaktør**
Nilssen er blitt kåret til en av de beste forfatterne under 35 år. Hun var festspilldikter under Dei Nynorske Festspela i 2006. Fra høsten 2008 er hun ny akademileder av Skrivekunst-akademiet i Hordaland. Nilssen debuterte i 1998 og fikk sitt gjennombrudd med *Få meg på, for faen* (2005), som også er dramatisert for scenen. På Kapittel 08 skal Nilssen og medredaktør Gunnhild Øyehaug i Kraftsentrum ha ansvar for en litteraturkveld.

Arild Østin Ommundsen, **Norge**, **filmregissør**
Ommundsen er regissøren som startet Stavanger-bølgen innen norsk film med sin første spillefilm, publikumssuksessen *Mongoland* (2001). I 1999 fikk han Gullstolen ved Kortfilmfestivalen i Grimstad med *Før solen står opp*. Spillefilmen *Monstertorsdag* (2004) er vist på mange filmfestivaler, blant annet Robert Redfords Sundance Film Festival i 2005.

Helen Oyeyemi, **Nigeria/England**, **forfatter** og **student**
Da Oyeyemi (født i 1984) leverte sitt første bokmanus, ble hun tilbudt en millionsum for *Ikaros-jenta* (norsk utgave i 2005). Boka ble en internasjonal suksess og solgt til 16 land. I oppfølgeren *Huset på den andre siden* (2008) er verden fortsatt full av myter og magi, og boka beskriver hvordan det er å ha bein i forskjellige verdener.

Arild Rein, **Norge**, **forfatter**
– De sunneste bøkene som er kommet fra Stavanger noen gang, sier Rein om sin stavanger-trilogi; *Hundedagane* (1998), *Grisekoret* (2001) og *Kaninbyen* (2004). *Kaninbyen* vant konkurransen Hele byen leser i Sjølvbergets Stavanger2008-prosjekt Gjestfrihetens kunster. Dette er sosial-realistiske, hardkokte romaner fra Stavangers underverden, fra 1970-årene til 2004. Rein er nå aktuell som manusforfatter i *Mongoland-* og *Monstertorsdag*-regissør Ommundsens nye film.

Tore Renberg, **Norge**, **forfatter** og **musiker**
Renberg debuterte i 1995 og skrev bøker som sikret ham en plass som en betydelig forfatterstemme i sin generasjon fram til sitt kommersielle gjennombrudd i 2003. Da kom romanen *Mannen som elsket Yngve* og i 2005 oppfølgeren *Kompani Orheim*, som han samme år mottok NRK P2-lytternes romanpris for. I år kommer tredje bok om Jarle Klepp.

Roberto Saviano, **Italia**, **forfatter** og **journalist**
I januar 2008 var det solgt 1,2 millioner kopier av boka *Gomorra*, Savianos oppgjør med mafiaen Camorra i Napoli. Forfatteren har mot-tatt mange priser for arbeidet, og like mange trusler. Han er i dag sikret politibeskyttelse av italienske myndigheter. The New York Times omtalte *Gomorra* som en av de viktigste bøkene i 2007, og den er utgitt i over 40 land.

Anne Hege Simonsen, **Norge**, **sosialantropolog**, **forsker** og **journalist**
Etter Berlinmurens fall, er det blitt bygget eller er under planlegging, mer enn ett dusin nye murer. I boka *Mur. Delt landskap i Israel og Palestina* (2005) har Simonsen og Nora Ingdal skrevet om muren, som av motstandere blir kalt apartheidmuren, mens Israel kaller den sikkerhetsgjerde. Simonsen har også skrevet flere pressehistoriske bøker.

Thorvald Steen, **Norge**, **forfatter**/**statsstipendiat**
Med sine viktige bidrag i arbeidet for menneskerettigheter og ytringsfrihet, er Steen en sann venn av Kapittel. Siden debuten i 1983 har han markert seg som en anerkjent forfatter både i Norge og i utlandet, blant annet med sine historiske romaner. Steen kommer med ny bok i høst, og skal dessuten delta på symposiet *Gjestfrihetens kår*.

Arne Svingen, **Norge**, **forfatter**
Svingen er en svært produktiv forfatter og er mest kjent for sine bøker for barn og unge. I 2005 mottok han Brageprisen for ungdomsromanen *Svart elfenben*, og i 2007 Skolebibliotekarforeningens litteraturpris for sitt samlede forfatterskap av barne- og ungdomsbøker. I hans nye bok *King size* (2008) er muren mellom Øst- og Vest-Europa bakteppe.

Madeleine Thien, **Kanada**, **forfatter** og **journalist**
Hovedpersonen i Thiens debutroman *Det vi ikke vet* (norsk utgave i 2008) er radiojournalist, på jakt etter andres historier. Inspirert av Thiens historie om sine malaysisk-kinesiske foreldre, avdekkes en hemmelig historie i journalistens egen familie om hvordan krig splitter familier og elskende. Thien har også gitt ut novellesamlingen *Simple Recipes* (2002).

Stephen J. Walton, **Norge**, **professor**
Professoren i nynorsk skriftkultur har også skrevet i over 20 år om biografien som sjanger. I boka *Skaff deg eit liv* (2008) skriver han om andre biografier og sin egen selvbiografi. Han stiller blant annet spørsmålet om hvorfor det er så lite eksperimentering i norske biografier. Boka stimulerer til prinsipiell refleksjon om biografisjangeren i Norge.

Bendik Wold, **Norge**, **journalist**, **samfunnsdebattant** og **forlagsredaktør**
Wold har vært kulturjournalist og bokredaktør i Klassekampen, og litteraturredaktør i Morgenbladet. Fra 2008 styrer han det nye Flamme Forlag sammen med Nils-Øivind Haagensen. Parhestene har tidligere både gjendiktet og diktet sammen, og arrangert litteraturfestivaler. Under Kapittel 08 utfordres de til å fylle en hel kveld sammen.

Gunnhild Øyehaug, **Norge**, **forfatter**, **litteraturviter** og **tidsskriftredaktør**
«Korte og saftige historier med humoristisk snert», er blant annet sagt om Øyehaugs tekster. Foruten eget skjønnlitterært virke skriver hun faglitterære tekster i tidsskrifter og antologier, og underviser andre i skrivekunsten. Som medredaktør av tidsskriftet Kraftsentrum skal hun sammen med Olaug Nilssen ta hånd om en hel kveld under Kapittel 08.